

IOAN MILEA

Fulgurații X / Gedankenblitze X *

*Lui Herbert-Werner Mühlroth, poetul și sculptorul
Für Herbert-Werner Mühlroth, dem Dichter und
Bildhauer*

Ce pot să fac
oare? O stelă
dintr-un copac.

*Was kann ich wohl
machen? Eine Stele
aus einem Baum.*

Da, o să fac,
spune Herbert, o stelă
dintr-un copac.

*Ja, das mache ich,
sagt Herbert, eine Stele
aus einem Baum.*

Stelă viitoare,
copacul tot crește
poeticește.

*Die werdende Stele,
immer lyrischer
wächst der Baum.*

Herbert cioplind
la stela ce crește
copăcește.

*Herbert schnitzt
die baumhaft
wachsende Stele.*

Copacul ascunde
în sine
o stelă.

*Im Baume selbst
steckt
eine Stele.*

Stela-i un gând:
își strânge aripile
în avânt.

*Die Stele ist ein Gedanke:
Sie breitet
ihre Schwingen aus.*

Îi cresc curând
ramuri și stelei,
dar numai în gând.

*Bald wachsen
Zweige der Stele,
jedoch nur in Gedanken.*

O rândunea
popsită pe stelă
o întregea.

*Eine auf der Stele
sitzende Schwalbe
vervollständigte diese.*

* *din volumul:* Ioan Milea - Fulgurații X, Editura
Limes 2024, Cluj-Napoca

EUGEN D. POPIN im Gespräch mit dem Schriftsteller und Bildhauer HERBERT-WERNER MÜHLROTH

EDP: *Du bist ja bekannt geworden als Schriftsteller, vor allem als Lyriker. Nun trittst du in Erscheinung auch als Holzbildhauer. Wie kam es dazu?*

HWM: Mit 14 sollte ich ein Musikinstrument lernen. Ich wollte Trompete spielen. Bei uns in der Familie gab es aber nur das Akkordeon. Dessen Ton hat mir schon immer gewisse Bauchschmerzen verursacht. Da habe ich mich dazu entschieden, auf das Erlernen eines Musikinstrumentes zu verzichten und stattdessen einen Bildhauer-Kurs bei unserem Hatzfelder Meister Berberich zu machen. Dieser Kurs ging über drei Jahre und ich erlernte den minutiösen Umgang mit dem Meißel. Ich kaufte mir ein 40-teiliges Meißelset, welches mich einen Geldeinsatz in Höhe eines Monatsgehaltes kostete. Dann führte mich mein Freiheitswille über die Grüne Grenze und ich baute mir ein neues Leben in der BRD auf. Nach dreieinhalb Jahren konnte ich endlich meine Eltern in Rumänien besuchen. Als eines der ersten Dinge verstaute ich das Meißelset in meinem Auto und nahm es mit nach Deutschland. Dieses Meißelset führte jahrelang ein Schattendasein und machte schweigend jeden Umzug mit. Ein Jahr später war ich mit meinem Freund Martin in Cambridge. Dort nahm ich einen Holzbalken von einer Baustelle mit und schnitzte oder vielmehr sägte daraus eine Art Totem. Zur richtigen Anwendung kam mein Meißelset erst 2014, als meine Frau und ich ein Bauernhaus grundsaniert haben, welches sie von ihrem Großvater geerbt hatte. Ich entdeckte dabei Eichenbalken, welche zum Teil hunderte Jahre alt waren und einen eigenen Charakter hatten. Dieser Kontakt mit dem Eichenholz war der Auslöser, daß ich nach über 40 Jahren mein Meißelset einer sinnvollen Anwendung zugeführt habe.

EDP: *Und dann hast du damit angefangen, sogenannte „Mini-Skulpturen“ zu schnitzen.*

HWM: Ja, ich erkannte die Geschichte, welche im Holz steckt, was mich fasziniert hat. Man muß das Holz

freilegen, um seinen Charakter hervortreten zu lassen. Dabei war ich am Anfang noch völlig beeinflusst von der Lehre, die ich bei Meister Berberich genossen hatte. Mehr und mehr befreite ich mich davon, indem ich das Meißel in einer Art ansetzte, die von Meister Berberich völlig verpönt gewesen ist. Ich ließ allmählich meiner Phantasie völlig freien Lauf. Innerhalb von drei Jahren erschuf ich an die dreihundert, wie Sie sagen, Mini-Skulpturen. Ich ergänzte mein aus Rumänien mitgebrachtes Meißelset kontinuierlich. Ich war damit zufrieden. Dann kam meine Lebensgefährtin und sagte: „Warum machst du nicht mal eine Stele?“ Dies brachte mich dazu, das Holz in seiner größeren Dimension in Erwägung zu ziehen. Und siehe da: Das Holz fügte sich auch in dieser Dimension. Und ich begann, Gefallen daran zu finden.

EP: *Du bist ja mit dem aus Bosnien stammenden Maler und Bildhauer Ivica Matijevic befreundet. Inwiefern hast du Anregungen von ihm aufgenommen?*

HWM: Ich halte Ivi für einen der bedeutendsten Maler und Bildhauer der Gegenwart. Es gab ja diese Geschichte mit „Heimat“. Während unserer Gespräche in Ivis Atelier stellte es sich heraus, daß Ivi an einem Gemälde mit dem Titel „Heimat“ arbeitete mal, während ich zur gleichen Zeit an einem Gedicht mit dem gleichen Titel schrieb. Im Gegensatz zu Ivi bin ich ein Schriftsteller, welcher auch in der Bildhauerei seinen Ausdruck findet. Die Schriftstellererei bleibt bei mir primär. Ich kann aber nicht anders, als die Bildhauerei als genuine Ausdrucksform für mich zu beanspruchen. Ich begreife mich in der Bildhauerei als Traditionalist, als Handwerker, welcher einen Holzblock bearbeitet, um das herauszuarbeiten, was ihn zum Kunstwerk macht.

EP: *Du siehst dich also im Kanon der Bildhauerei, ohne dabei eine neue Richtung einzuschlagen.*

HWM: Ganz richtig. Über 40 Jahre habe ich mein Meißelset aus Rumänien mitgeschleppt, ohne eigentlich

zu wissen, warum. Nun hat es seine neue Heimat gefunden und es hat seine Bestimmung gefunden, vielmehr, seine Bestimmung hat es „eingeholt“. Die neuen Wege habe ich in der Schriftstellerei eingeschlagen. In der Bildhauerei ergebe ich mich vollkommen der Demut und nehme es mit Freude hin, wenn das Holz seine Sprache an mich richtet.

EUGEN D. POPIN în dialog cu scriitorul și sculptorul HERBERT-WERNER MÜHLROTH

EP: Ai devenit cunoscut ca scriitor, în special ca poet. Acum apari și ca sculptor în lemn. Cum a apărut acest lucru?

HWM: La 14 ani, urma să învăț un instrument muzical. Voiam să cânt la trompetă. Dar în familie aveam doar acordeon. Sunetul acestuia mi-a provocat întotdeauna o anumită durere de stomac. Așa că am decis să renunț la învățarea unui instrument muzical și să urmez, în schimb, un curs de sculptură la maestrul jimbolian Berberich. Acest curs a durat trei ani și am învățat folosirea meticuloasă a dălții. Am cumpărat un set de dălți de 40 de piese, care m-a costat echivalentul unui salariu pe o lună. Apoi, dorința mea de libertate m-a condus dincolo de frontiera verde și mi-am construit o nouă viață în Germania de Vest. După trei ani și jumătate, am putut, în sfârșit, să-mi vizitez părinții în România. Unul dintre primele lucruri pe care le-am pus în mașină a fost setul de dălți și l-am luat cu mine în Germania. Acest set de dălți a dus o existență obscură timp de ani de zile și a însoțit în tăcere fiecare schimb de locuință. Un an mai târziu, mă aflam la Cambridge cu prietenul meu Martin. Acolo am luat o grindă de lemn de pe un șantier și am sculptat, sau mai degrabă am tăiat cu fierăstrăul, un fel de totem din ea. Setul meu de dălți a intrat cu adevărat în uz abia în 2014, când eu și partenera mea am reabilitat o casă țără-nească, pe care ea a moștenit-o de la bunicul ei. Am descoperit grinzi de stejar, dintre care unele erau vechi de sute de ani și aveau un caracter aparte. Acest contact cu lemnul de stejar a fost declanșatorul care m-a determinat să îmi pun în valoare setul de dălți după mai bine de 40 de ani.

EP: Și apoi ai început să sculptezi așa-numitele „mini-sculpturi”.

HWM: Da, am recunoscut istoria care se afla în lemn, ceea ce m-a fascinat. Trebuie „să dezgropi” lemnul pentru a permite să iasă la iveală caracterul lui. La început, eram încă complet influențat de învățătura pe care o primisem de la maestrul Berberich. Din ce în ce mai mult m-am eliberat de acest lucru, folosind dalta într-un mod care era complet dezaprobat de maestrul Berberich. Treptat, am dat frâu liber imaginației mele. În trei ani am creat în jur de trei sute, cum spui, mini-sculpturi. Am completat continuu setul de dălți pe care îl adusesem cu mine din România. Eram mulțumit de el. Apoi a venit partenera mea și mi-a spus: „De ce nu faci o stelă?” Acest lucru m-a făcut să mă gândesc la lemn în dimensiunile sale mai mari. Și iată: lemnul s-a pretat și la această dimensiune. Și a început să-mi placă.

EP: Ești prieten cu pictorul și sculptorul bosniac Ivica Matijevic. În ce măsură te-a inspirat?

HWM: Îl consider pe Ivi ca fiind unul dintre cei mai importanți pictori și sculptori ai timpului nostru. A existat această poveste cu Heimat. În timpul conversațiilor noastre din atelierul lui Ivi, a reieșit că Ivi lucra la un tablou intitulat Patrie, în timp ce eu scriam tot atunci un poem cu același titlu. Spre deosebire de Ivi, eu sunt un scriitor care își găsește expresia și în sculptură. Scrisul e activitatea mea principală. Dar nu mă pot abține să nu revendic sculptura ca formă autentică de exprimare pentru mine. În sculptură, mă văd ca un tradiționalist, ca un meșter care lucrează un bloc de lemn pentru a sculpta ceea ce face din el o operă de artă.

EP: Deci te vezi în canonul sculpturii, fără a lua o nouă direcție.

HWM: Așa este. Mi-am târât setul de dălți cu mine din România timp de peste 40 de ani fără să știu cu adevărat de ce. Acum și-a găsit o nouă casă și și-a găsit scopul, sau mai degrabă, scopul l-a „prins” din urmă. Am pornit pe noi drumuri în scris. În sculptură, mă predau complet smereniei și accept cu bucurie când lemnul îmi vorbește.

SCULPTURILE (STELELE) LUI HERBERT
HERBERT'S (STELLEN) SKULPTUREN

